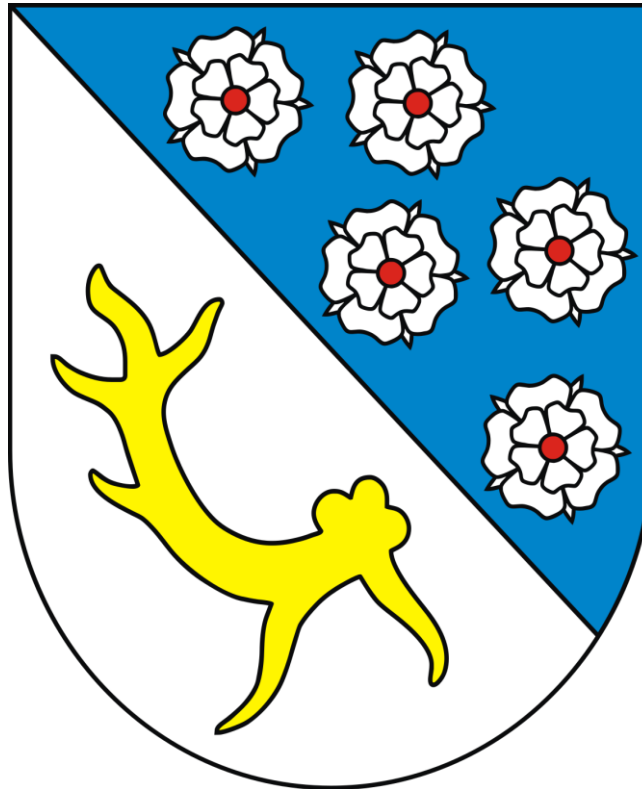

Załącznik do uchwał Nr .....
Rady Powiatu Nowomiejskiego
z dnia .....

**Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony
osób doznających przemocy domowej
na lata 2025 – 2030**

Nowe Miasto Lubawskie 2025 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I Podstawy prawne programu	4
II Przemoc domowa – podstawy teoretyczne	7
1. Przemoc domowa – definicje i rodzaje przemocy	7
2. Konsekwencje doświadczania przemocy	9
3. Przekonania, mity i stereotypy na temat przemocy domowej	10
4. Społeczeństwo wobec problemów przemocy domowej	13
III Zjawisko przemocy domowej w Powiecie Nowomiejskim	13
1. Instytucje i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Nowomiejskim	13
2. Dane dotyczące przemocy domowej według instytucji funkcjonujących w Powiecie Nowomiejskim	14
1. Przemoc domowa według Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim	14
2. Przemoc domowa według ośrodków pomocy społecznej	15
3. Przemoc domowa według gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	15
4. Przemoc domowa według Sądu Rejonowego w Nowym Mieście Lubawskim	16
5. Przemoc domowa według zespołów interdyscyplinarnych	17
6. Przemoc domowa według Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim	18
IV Założenia i cele Programu	19
V Realizatorzy, czas realizacji programu, monitoring i ewaluacja programu, źródła finansowania programu, źródła finansowania programu	23
VI Harmonogram działań Programu	25

WSTĘP

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2025 – 2030 jest realizacją art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Głównym celem Programu jest ograniczanie skali problemu i skutków przemocy domowej. Przemoc ta bowiem może być zarówno następstwem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i należy ją zaliczyć do kategorii negatywnych o dużej szkodliwości społecznej.

Jednym z celów Programu jest podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej. Realizacja tego celu jest ważna z uwagi na fakt, że mimo, iż coraz więcej mówi się o zjawisku przemocy domowej, to w świadomości społecznej wciąż funkcjonuje wiele niebezpiecznych przekonań, mitów i stereotypów na ten temat. Powoduje to, że ludzie wciągnięci w sytuację przemocy nie szukają pomocy na zewnątrz, a świadkowie przemocowych zachowań ignorują je, wzmacniając tym samym poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc domową. Takie destrukcyjne przekonania społeczeństwa prowadzić mogą do bardzo poważnych konsekwencji społecznych.

Zasadnym, więc staje się opracowanie celów szczegółowych Programu, które będą się odnosić do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, a co za tym idzie realizowane będą przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania oraz zwalczania przemocy domowej na terenie Powiatu Nowomiejskiego.

Podejmowanie bowiem kompleksowych i wielopoziomowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę osób doznających przemocy, jak i na edukowanie i korygowanie niepożądanych postaw i zachowań osób stosujących przemoc a także skoordynowana i sprawna współpraca międzyinstytucjonalna jest warunkiem niezbędnym realizacji celów Programu.

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Naczelnym aktem prawnym w Polsce jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Odnosnie stosowania przemocy zasadniczą regulację zawiera jej art. 40: „Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych”. Konstytucja wprowadza ochronę wolności i praw człowieka i obywatela oraz szczególną ochronę praw dziecka.

Przemoc domowa jest specyficzną kategorią czynów zabronionych przez prawo o wysokim stopniu szkodliwości. Zachowania składające się na przemoc domową kwalifikowane są zazwyczaj w oparciu o artykuł 207 Kodeksu Karnego – znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny czy fizyczny. Przemoc domowa zwykle utożsamiana jest tylko z tym przepisem. Obok niego jednak do czynów zabronionych wymienionych w Kodeksie Karnym zalicza się: uszkodzenie ciała, pozostawianie osoby, co do której istnieje obowiązek sprawowania opieki w sytuacjach bezpośrednio zagrażających jej życiu lub zdrowiu, groźenie popełnieniem przestępstwa na szkodę innej osoby lub osoby najbliższej, zmuszanie do określonych zachowań, zgwałcenie, nakłanianie i zmuszanie do czynów nieuczynnych przy wykorzystaniu stosunku zależności, doprowadzenie małoletniego do obcowania płciowego lub do poddania się czy wykonania przez niego czynności seksualnej lub utrwalanie treści pornograficznych z udziałem małoletniego, kazirodztwo, stręczycielstwo i sutenerstwo, rozpijanie małoletniego, uporczywe uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, opuszczenie, uprowadzenie lub zatrzymanie małoletniego lub osoby nieporadnej, zniewaga, naruszenie nietykalności cielesnej, kradzież na szkodę osoby najbliższej, przywłaszczenie lub niszczenie mienia.

Sytuację osób doznających przemocy domowej regulują również przepisy prawa cywilnego zawarte głównie w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym dotyczące m.in. warunków zniesienia przez sąd wspólności majątkowej, separacji i rozvodu, rozstrzygnięcie władzy rodzicielskiej, obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka w przypadku rozvodu, warunków dokonywania podziału wspólnego majątku, obowiązku rodziców do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka.

Od 2005 r. funkcjonuje ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc.

Ustawowo wprowadza się również definicję „osoba stosująca przemoc domową”.

Nowelizacja dotychczasowej definicji przemocy wprowadza nowe elementy: żeby dane działanie lub zaniechanie było uznane za przemoc domową musi wykorzystywać przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną (także ich połączenie) osoby stosującej przemoc nad osobą doznającą przemocy.

W szczególności przemocą domową są działania lub zaniechania:

- narażające osobę doznającą przemocy na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Nowelizacja rozszerza katalog osób dotkniętych przemocą (a zmiany te są spójne z terminologią stosowaną w ustawie), który obejmuje:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych i ich małżonków,
- rodzeństwo oraz wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków.
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletniego, wobec którego stosowana jest przemoc domowa lub który jest świadkiem przemocy domowej wobec innych osób.

Nowelizacja definiuje osobę stosującą przemoc domową – jest to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób podlegających ochronie.

Nowelizacja wprowadza również zmiany w procedurze „Niebieskie Karty”, wprowadza przepis obligujący grupę diagnostyczno-pomocową do monitorowania sytuacji osób i rodzin dotkniętych przemocą domową, a także zagrożonych jej wystąpieniem, w tym również po zakończeniu procedury niebieskiej karty, dodaje również przepis umożliwiający pracę grupy diagnostyczno-pomocowej za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

Nowelizacja ma na celu rozwój oddziaływań skierowanych do osób stosujących przemoc domową. Nową formą wsparcia są programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową oraz wprowadza przepisy umożliwiające złożenie zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia przez osobę stosującą przemoc domową w przypadku uporczywego uchylania się osoby stosującej przemoc domową od udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych.

Ponadto nowelizacja doprecyzowuje przepisy w zakresie kwalifikacji osób kierujących specjalistycznymi ośrodkami wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

Przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakładają na Radę Ministrów obowiązek opracowania i przyjęcia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej, zwanego dalej „Programem”, w celu tworzenia warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej, które powinny być wieloaspektowe i długofalowe. Dlatego też Program został opracowany na lata 2025–2030.

Postanowienia zawarte w Programie zakładają kontynuację szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy domowej, jak i podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc oraz zwiększenie profesjonalizmu służb w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 18, art. 47, art. 48 i art. 71 wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „naturalna podstawowa komórka społeczeństwa” (art. 16 ust. 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka), jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej.

Szczególnie chroniona instytucja rodziny ustrojowo jest łączona z podstawową dla systemu praw człowieka zasadą ochrony życia rodzinnego (art. 47 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) i prawem rodziców do wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem (art. 48 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej).

Jednocześnie, w duchu subsydiarności działań władzy publicznej, przepis art. 33 Konstytucji nakłada na nią obowiązek konstruowania polityki rodzinnej i społecznej z uwzględnieniem zasady równych praw mężczyzn i kobiet w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym. Zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Zadaniem instytucji i organizacji publicznych jest ochrona osób przed przemocą, również krzywdzeniem ze strony osób bliskich.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

II. PRZEMOC DOMOWA – PODSTAWY TEORETYCZNE

1. Przemoc domowa – definicje i rodzaje przemocy

Jednoznaczne zdefiniowanie i określenie przemocy domowej nie jest łatwe. Termin „przemoc domowa” jest wykorzystywany dla określenia działań i zaniechań występujących w różnych związkach międzyludzkich. Zagadnieniami przemocy domowej zajmuje się wiele dyscyplin naukowych: polityka społeczna, pedagogika, socjologia, psychologia, prawo i inne.

Przemoc domowa jest obecna we wszystkich społeczeństwach, bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem powszechny, który dotyczy ludzi bez względu na wiek, status społeczny i materialny, poziom wykształcenia, wykonywany zawód. Ogólnopolskie Pogotowie Niebieska Linia Instytut Psychologii Zdrowia przyjęło, że definicja **prawna przemocy to:**

jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- *a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- *b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- *c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- *d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- *e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;*

psychologiczna to:

- *celowe i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw innej osobie, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody*

inne definicje to:

Według definicji zawartej w Słowniku współczesnego języka polskiego przemoc rozumiana jest na trzy sposoby – **po pierwsze** jako nadużywanie siły, wykorzystanie przewagi fizycznej (militarnej) nad kimś dla osiągnięcia jakichś celów; użycie siły w celach przestępczych; gwałt, przymus, nacisk; **po drugie** jako władza, rządy bezprawne, narzucone siłą; ucisk, gwałt; **po trzecie** jako czyny bezprawne z prawem, którym towarzyszy przymus fizyczny; nadużycie, bezprawie. (Słownik współczesnego języka polskiego, t. 2, Wydawnictwo Wilga, Warszawa 1998, str. 179).

„Przemoc są to wszelkie i nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnej relacji” (I. Pospiszyl, *Przemoc w rodzinie*, WSiP, Warszawa 1994, s.14).

Zgodnie z definicją wynikającą z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej: przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- **jest intencjonalna** przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby doznającej przemocy.
- **narusza prawa i dobra osobiste** sprawca wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy (np.: prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itp.)
- **siły są nierówne** w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą: osoba doznająca przemocy jest słabsza, a sprawca silniejszy.
- **powoduje cierpienie i ból** sprawca naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody, doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że osoba doznająca przemocy ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Z powyższej normatywnej i innych definicji przemocy domowej można wyróżnić jej następujące rodzaje i formy:

Przemoc fizyczna obejmuje wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej (np. bicie, uderzanie przedmiotami, szarpanie, popychanie, odpychanie, obezwładnianie, izolowanie od świata zewnętrznego, itp.)

Przemoc psychiczna to wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała

krytyka, kontrolowanie, wmawianie choroby psychicznej, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), grożenie (pozbawieniem zdrowia i życia, własnym samobójstwem) itp.

Przemoc seksualna polega na wymuszaniu określonych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych osoby stosującej przemoc, pożycia seksualnego, nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, krytyka zachowań seksualnych, demonstrowanie zazdrości itp.

Przemoc materialna/ekonomiczna to działanie prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia osoby doznającej przemocy od osoby stosującej przemoc, przywłaszczanie pieniędzy, zaciąganie kredytów obciążających osobę doznającą przemocy, nieprzekazywanie pieniędzy na utrzymanie, odmawianie lub ograniczenie dostępu do wspólnych finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, ograniczanie i uniemożliwianie podjęcia pracy lub jej wykonywania, okradanie, niszczenie rzeczy osobistych i sprzętu osoby doznającej przemocy, itp.

Zaniedbanie fizyczne to brak należytej opieki, w tym lekarskiej, wszelkie zaniedbanie fizyczne osoby doznającej przemocy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych.

Nadopiekuńczość to działania osoby stosującej przemoc dążące do ograniczenia właściwego rozwoju osoby doznającej przemocy poprzez formy nadopiekuńczości doprowadzające do okaleczenia fizycznego i psychicznego.

2. Konsekwencje doświadczania przemocy

Przemoc domowa wpływa niekorzystnie na psychospołeczne funkcjonowanie jednostki i może zaburzać wszystkie dziedziny życia: somatyczne, poznawcze, emocjonalne, behawioralne, seksualne. Następstwa długotrwałego odczuwania przemocy mają charakter bezpośredni, ale mogą okazać się długotrwałe i część z nich może ujawnić się dopiero po pewnym czasie.

Następstwa przemocy u dzieci:

- **fizyczne:** urazy wewnętrzne, kalectwo, uszkodzenie wzroku, urazy mózgu,
- **zdrowotne:** związane z życiem seksualnym i układem rozrodczym: bezpłodność, zaburzenia ginekologiczne, dysfunkcje seksualne, choroby przenoszone drogą płciową,
- **dla zdrowia psychicznego:** depresja tendencje samobójcze, samookaleczenia, zaburzenia lękowe, opóźnienia w rozwoju, niska samoocena,
- **długoterminowe:** zespół jelita wrażliwego, choroba niedokrwienna serca i inne choroby
- **inne:** wagarowanie, trudności w nauce, trudności w koncentracji uwagi, ucieczki z domu, prostytutka, nadużywanie alkoholu, papierosów, narkotyków,

Dzieci uczą się, że przemoc jest jedynym i skutecznym sposobem rozwiązywania konfliktów.

Następstwa przemocy u dorosłych osób doświadczających przemocy:

- obrażenia ciała, choroby somatyczne związane ze stresem (ból głowy, żołądka, ból w krzyżu, w stawach oraz inne dolegliwości),
- przygnębienie, smutek, obojętność, depresja, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu, czy agresji,
- zmienność nastrojów, decyzji, niepewność,
- stany lękowe, w tym lęk przed bliskością,
- nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena,
- kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją,
- zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy,
- zwiększone spożycie środków psychoaktywnych,
- zwiększenie spożycia alkoholu, choroba alkoholowa,
- bezradność wychowawcza.

Společne następstwa doświadczania przemocy:

- destrukcja całego systemu rodzinnego,
- ryzyko dziedziczenia wzorów zachowań przemocowych przez dzieci i powielania ich w dorosłym życiu.

3. Przekonania, mity i stereotypy na temat przemocy domowej

Mity i stereotypy to kulturowo uwarunkowane, silne i często ponadczasowe przekonania gromadzące wiedzę i sposób rozumienia różnych wydarzeń danej społeczności, niesione przez pokolenia.

Na zjawisko przemocy domowej mają bardzo duży wpływ, bowiem wiele z nich stoi na straży jednej z największych wartości w naszej kulturze, którą jest rodzina. Mity i stereotypy opisują więc „pożądane” relacje w rodzinie; wyznaczają role kobiecie, mężczyźnie, dzieciom; „wyjaśniają” samo zjawisko i „dają wskazówki” jak należy postępować wobec problemów rodzinnych. Wiele z nich, również w najlepszej intencji ochrony rodziny, sprzyja niestety przemocy, usprawiedliwia ją i postuluje powstrzymywanie się od reakcji osób z zewnątrz:

- w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać: „brudy pierze się w własnym domu”, „co to za ptak, co własne gniazdo kala”, „wolność Tomku w swoim domku”, „mój dom-moją twierdzą”, bliscy nie krzywdzą”, itp.

Przekonanie to nakazuje trzymanie spraw rodzinnych w tajemnicy przed obcymi, dodatkowo czyniąc z tego cnotę godną pochwały. Zamyka dom przed ingerencją z zewnątrz. Z doniesień policyjnych wynika, że najczęściej przestępstw popełnianych jest w obrębie rodziny. Im wcześniejsze wtrącanie się, tym większa szansa na pomyślniejsze i szybsze rozwiązanie problemu, zwłaszcza przemocy domowej, gdzie prewencja, szybka i przemyślana interwencja mogą przyczynić się

do powstrzymania eskalacji zdarzeń i zapobiec niejednej tragedii.

- przemoc dotyczy rodzin patologicznych, z tzw. „marginesu”: „przemoc i alkohol to jedno”, „to taka porządna rodzina-nieemożliwe, żeby tam była przemoc”, „oni oboje mają wyższe wykształcenie nie mogli tego zrobić własnemu dziecku”, itp.

Przekonanie to zniekształca obraz zjawiska przemocy, spychając je do środowisk, z którymi większość społeczeństwa nie ma wielu kontaktów. Pozwala to czuć się w miarę bezpiecznie w gronie tzw.: „porządnych obywateli”, z poczuciem, że nas te sprawy nie dotyczą. Niestety przemoc to zjawisko, które dotyczy wszystkich środowisk i warstw społecznych. Ludzie doświadczają przemocy niezależnie od statusu społecznego, wykształcenia, posiadanych pieniędzy, majątku. Badania nad zjawiskiem przemocy domowej coraz częściej wskazują, że alkohol nie jest dominującym czynnikiem współwystępującym. Przemoc domowa to jedno z najbardziej demokratycznych zjawisk psychospołecznych, może zdarzyć się każdemu.

- **najczęstszą formą przemocy jest bicie:** „nikt nikogo nie pobił, więc nie było przemocy”, „nie ma śladów-nie ma przemocy”.

Przekonanie to ogranicza przemoc tylko do bicia, wiadomo jednak, że przemoc fizyczna jest tylko jedną z form krzywdzenia. Z szeregu badań wynika, że najczęściej występującą formą przemocy domowej jest przemoc psychiczna. Przez większość osób doświadczających przemocy ta forma traktowana jest jako szczególnie dolegliwa i bolesna. Osoby doświadczające przemocy bardzo często twierdzą, że uderzenie często łatwiej jest znieść, niż upokorzenie, krytykę, raniące słowa, przemoc psychiczna pozostawia ślady w obszarze psychicznego funkcjonowania człowieka.

- **kobieta powinna wstydzić się, jeśli doznaje przemocy:** „to wszystko twoja wina – powinnaś się wstydzić”, twoja rodzina – to świadczy o tobie”, „kobieta jest strażniczką domowego ogniska”, „widocznie za mało się starałaś”.

Za przemoc zawsze odpowiada sprawca. Pamiętajmy o tym! Niezależnie od tego co zrobiła, czy jak się zachowuje osoba doświadczająca przemocy. W sprawach przemocy osoba słabsza – najczęściej jest nią kobieta – nie ma żadnych szans. To nie jest wina osoby doświadczającej przemocy i nie ma ona czego się wstydzić, spotkała na swojej drodze osobę stosującą przemoc. Nie ma co brać na siebie winy i odpowiedzialności, ukrywać i milczeć. Wręcz przeciwnie, trzeba mówić, protestować, bronić się, dbać o swoje bezpieczeństwo, potrzeby, komfort, dobre samopoczucie i prawa.

- **dla dobra dzieci powinno znosić się wszystko ze strony współmałżonka:** „kobieta powinna poświęcić się dla dobra dzieci i rodziny”, „powinna wytrzymać wszystko dla dobra dzieci:”, „dzieci powinny mieć ojca:”, „lepiej zły ojciec niż żaden”.

Nic nie usprawiedliwia i nie uzasadnia znoszenia przemocy ze strony partnera. Z badań wynika, że dzieci wychowywane w rodzinach gdzie jest przemoc „nasiąkają przemocą”. Nawet jeśli nie bezpośrednio jej doświadczają a „tylko” obserwują przemocowe traktowanie matki przez ojca, to są równocześnie osobami doświadczającymi przemocy. Przemoc domowa jest negatywnym wzorem dla dzieci. Dla ich dobra należy dążyć do zatrzymania przemocy i pokazania modelu życia rodzinnego opartego na wsparciu, miłości, przyjaźni, życzliwym traktowaniu i wzajemnym szacunku.

- **jeśli przestanie pić, wszystko będzie dobrze, warto czekać, może kiedyś zrozumie i przestanie pić i bić:** „wszystko przez to picie, poza tym to taki dobry mąż i ojciec”, „przestanie pić i będzie dobrze, nie będzie bił”, „muszę mu wybaczyć, on mnie kocha, on bije tylko po pijaku”, „to taki dobry człowiek-może się w końcu ocknie”.

Niestety to są nieprawdziwe przekonania i złudne nadzieje. Doświadczenie wskazuje, że ktoś może przestać pić alkohol i nadal stosować przemoc. Z badań wynika, że wprawdzie w ok. 85% rodzin z problemem alkoholowym dochodzi do przemocy, ale już tylko w 50% rodzin z problemem przemocy domowej mówi o przemocy

z udziałem alkoholu. Nie ma żadnej gwarancji, że osoba stosująca przemoc, nawet jeśli przestanie pić alkohol, przestanie stosować przemoc. W świetle badań alkohol jest z jednej strony „wyzwalaczem”, a z drugiej „usprawiedliwaczem” przemocy, jest czynnikiem ryzyka nie zaś przyczyną przemocy.

- kobieta bez mężczyzny jest nic nie warta: „niech by pił, niech by bił, byle by był”, „kobieta, która żyje bez mężczyzny, jest feministką lub lesbijką – nie jest w pełni kobietą, jest gorsza”, „stara panna – co za los”, „musi być straszną jędzą, nikt jej nie chce”.

Choć nadal dość powszechne, to takie przekonania, na szczęście coraz rzadziej znajdują potwierdzenie w dzisiejszym świecie. Jest wiele przykładów z codziennego życia, które pokazują, że kobiety radzą sobie równie dobrze, jak mężczyźni, a często lepiej w wielu sferach życia. Kobieta nie musi trwać w związku przemocowym, nie musi być podporządkowana mężczyźnie, a tym bardziej, jeśli on stosuje przemoc.

- przemoc w rodzinie to nic takiego:

Przekonanie to bagatelizuje zjawisko przemocy domowej i jej skutki. Z badań i obserwacji wynika, że to co dzieje się w rodzinie ma istotny i determinujący wpływ na życie jednostki. Wszelkie wzorce wynosi się z domu rodzinnego, stanowi on najważniejsze źródło zdobywania wiedzy, nauki, wartości, wzorców i przykładów. Jeśli w domu są zachowania przemocowe, to wychowywane w nim dzieci uczą się przemocy. Często przemoc domowa jest traktowana marginalnie, o niskiej szkodliwości społecznej. Nic bardziej mylnego, szkodliwość społeczna przemocy jest szczególnie właśnie ze względu na ważność rodziny w życiu każdego człowieka.

- sama sobie winna: „widocznie go sprowokowała”, „jeśli on ją bije, a ona od niego nie odejdzie, to znaczy, że jej to pasuje, że lubi być bita”, „pewnie coś zrobiłam, że nie mógł inaczej”, starałam się, ale ona nie dała mi wyjścia”, „dlaczego mi to robisz, to wszystko przez ciebie”.

Przekonanie często jest takie, że to osoba doznająca przemocy jest obwiniana za to, co ją spotkało. Przekonana jest o tym osoba która stosuje przemoc, która czuje się wręcz zmuszona poprzez zachowanie tej drugiej strony, do zastosowania przemocy. Prosił, tłumaczył, przekonywał groził, a ona się nie podporządkowała, więc „musiał” użyć siły. Przekonana o tym bardzo często bywa osoba poszkodowana, bo „źle się zachowałam”, „za mało się starałam”, coś musiałam zrobić źle”. Często też przekonani są o tym świadkowie i niestety ciągle się to zdarza. przedstawiciele służb pomocowych: „po co tam poszła”, „po co wdawała się w dyskusję”, „musiała go sprowokować”, „pewnie taka sama jędza i dlatego ją bije”.

Podobne przykłady można mnożyć, podobnych przykładów wyjaśniających zachowanie osoby stosującej przemoc i obwiniających osobę jej doznającą jest wiele. Ten sposób myślenia jednak prowadzi do nikąd.

Za przemoc zawsze ponosi odpowiedzialność osoba, która przemoc stosuje, niezależnie od tego co zrobiła osoba, która przemocy doświadcza.

4. Społeczeństwo wobec problemów przemocy domowej.

Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć także uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Statystyki pokazują, że wiele osób stosujących przemoc domową w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Należy pamiętać, że alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności.

Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie. Coraz częściej przyczyną przemocy domowej jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych.

Najbardziej kontrowersyjna opinia na temat przemocy domowej to stwierdzenie „Ofiary przemocy domowej akceptują swoją sytuację”. W tym przypadku Polacy są podzieleni niemal po równo – około 40% zgadza się z tym poglądem i tyle samo nie zgadza, pozostałe osoby nie mają wyrobionego zdania. Osoby, które uważają, że z różnych powodów lepiej nie wtrącać się w życie rodzin doznających przemocy, stanowią około kilkunastu procent ogółu społeczeństwa. Zdaniem ekspertów w praktyce waga tego problemu jest większa, bo ludzie, którzy realnie obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nie wiedzą, co powinni zrobić. Z tego względu działania edukacyjne i kampanie społeczne powinny koncentrować się również na świadkach przemocy i na tym, jak należy reagować w sytuacji bycia świadkiem przemocy

III. ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE NOWOMIEJSKIM

1. Instytucje i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Nowomiejskim.

Na terenie powiatu nowomiejskiego działają następujące instytucje i organizacje, które zajmują się bezpośrednio lub pośrednio zjawiskiem przemocy domowej:

- Miejsko/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim, Kurzętniku, Grodzicznie, Biskupcu i Mszanowie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim
- Zespoły Interdyscyplinarne
- Miejsko/Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komenda Powiatowa Policji w Nowym Mieście Lubawskim
- Sąd Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim
- Prokuratura Rejonowa w Nowym Mieście Lubawskim
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nowym Mieście Lubawskim
- Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe
- Publiczne i niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej
- Publiczne i niepubliczne przedszkola
- Organizacje pozarządowe

2.Dane dotyczące przemocy domowej według instytucji funkcjonujących w Powiecie Nowomiejskim

1) Przemoc domowa według Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim

L.p.	Wyszczególnienie	2022	2023	2024
1.	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych - ogółem:	406	492	386
	podczas, których wszczęto procedurę Niebieskiej Karty	110	119	101
2.	Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są sprawcami przemocy domowej - ogółem	110	112	102
	w tym – kobiety	5	8	4
	- mężczyźni	105	104	98
	- nieletni	b/d	b/d	b/d
3.	Liczba osób zatrzymanych w związku z podejrzeniem, że stosują przemoc domową - ogółem	52	67	58
	w tym - kobiety	1	2	1
	- mężczyźni	51	65	57
	- nieletni	b/d	b/d	b/d
4.	Liczba postępowań z art. 207 k.k (znęcanie się) ogółem:	53	60	64
	w tym: wszczętych	34	42	41
	-stwierdzonych	19	18	23
	- zakończonych			

Według danych Komendy Powiatowej Policji wynika, że wśród ogółu przeprowadzonych interwencji domowych w latach 2022-2024, interwencje dotyczące przemocy domowej utrzymują się na podobnym poziomie.

2) Przemoc domowa według ośrodków pomocy społecznej

rok	Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną ogółem		Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną, w których zdiagnozowano przemoc domową	
	rodziny	osoby w rodzinach	rodziny	osoby w rodzinach
2022	1543	4221	79	277
2023	1451	3829	92	325
2024	1402	3400	100	337

Według ośrodków pomocy społecznej w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną, rodziny doznające przemocy domowej stanowiły w roku 2022 najwięcej i stopniowo w roku 2023 i 2024 malały. Pomimo, iż maleje liczba rodzin objętych pomocą społeczną, to wzrosła liczba rodzin, w których wystąpiła przemoc domowa. Porównując dane wynikające z tabeli, nasuwa się wniosek, iż przemoc domowa stanowi poważny problem.

3) Przemoc domowa według gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Często przemoc domowa związana jest z występującymi w rodzinie problemami alkoholizmu. Miejska i gminne komisje do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych prowadzą wówczas postępowanie dotyczące leczenia odwykowego. Liczbę tych postępowań pokazuje poniższe zestawienie.

Rok	Przyjęte wnioski			
	Ogółem	w tym ze współwystępującą przemocą domową	wnioski z kolumny 3 przekazane do Sądu celem orzeczenia obowiązku leczenia „odwykowego”	w tym: liczba spraw zakończonych postanowieniem sądu o zobowiązaniu do leczenia „odwykowego”
	370	156	112	72
2022	125	55	44	28
2023	142	68	49	30
2024	103	33	19	14

Z danych powyższych wynika, że prawie w połowie spraw prowadzonych w zakresie leczenia odwykowego występuje przemoc domowa.

4) Przemoc domowa według Sądu Rejonowego w Nowym Mieście Lubawskim

Rok	Liczba osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej, którym sąd warunkowo zawiesił wykonywanie kary zobowiązując je do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym	Liczba osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej, objętych dozorem kuratorskim wynikającym z postanowienia sądu.
2022	0	4
2023	0	3
2024	0	0

Sąd Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2022-2024 wydając postanowienie o skazaniu za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej w stosunku do osób skazanych nie zastosował narzędzia jakim jest zobowiązanie do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową w zamian za warunkowe wykonanie kary, natomiast liczba skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej, objętych dozorem kuratorskim wyniosła w latach 2022-2024 łącznie 7 osób.

Rok	Liczba prowadzonych postępowań		
	Art.191 § 1 kk (Zmuszenie)	Art.207 § 1 kk (Znęcanie się)	Art.209 § 1 kk (Uchylanie się od alimentów)
2022	0	33	42
2023	0	16	41
2024	0	8	35

Sąd Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2022-2024 prowadził 175 postępowań dotyczących interwencji w rodzinach, w tym 57 z art. 207 k.k. (tzw. znęcanie się nad rodziną). W tym samym okresie Policja przeprowadziła 177 interwencji domowych dotyczących przemocy domowej. Tak więc mniejsza część wszczętych przez Policję spraw znalazła swój finał w Sądzie.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim funkcjonuje Przyjazny Pokój Przesłuchań czyli tzw. „Niebieski Pokój”. W przyjaznym miejscu przesłuchań w latach 2022-2024 przeprowadzono 55 przesłuchań sędziowskich, prokuratorskich i policyjnych, w tym 41 z udziałem osób małoletnich.

Rok	Liczba prowadzonych postępowań z wykorzystaniem Przyjaznego Pokoju Przesłuchań	
	z udziałem osób małoletnich	z udziałem osób dorosłych
2022	11	1
2023	13	9
2024	17	4

5) Przemoc domowa według Zespołów Interdyscyplinarnych

Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w gminach podejmowane są w szczególności w ramach pracy zespołów interdyscyplinarnych powoływanych przez wójtów lub burmistrzów, w skład których wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia i przedstawiciele innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

W Powiecie Nowomiejskim we wszystkich gminach funkcjonują zespoły interdyscyplinarne.

W latach 2022-2024 zespoły interdyscyplinarne realizowały 302 procedury Niebieskiej Karty.

Najwięcej zgłoszeń przemocy pochodziło od funkcjonariuszy Policji (232), pracowników socjalnych (37), pracowników oświaty (25), pracowników służby zdrowia (2).

rok	Liczba przyjętych wniosków	w tym zgłoszonych przez				Liczba procedur Niebieskiej Karty w trakcie realizacji	Liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty
		policję	OPS	oświatę	służbę zdrowia		
2022	87	74	7	6	0	81	103
2023	116	83	18	5	1	94	69
2024	99	75	12	15	1	93	42

Dane zespołów interdyscyplinarnych dotyczące zakończenia procedury Niebieskiej Karty

Powody zakończenia procedury Niebieskiej Karty.	Rok		
	2022	2023	2024
Zrealizowanie indywidualnego planu pomocy	40	22	6
Ustanie przemocy	97	70	27
Brak okoliczności odpowiednich do jej prowadzenia (nie występują znamiona przemocy)	4	7	0
Osoba doznająca przemocy i osoba stosująca przemoc prowadzą oddzielne gospodarstwo domowe	3	3	3
Osoba stosująca przemoc przebywa w areszcie/zakładzie karnym	0	0	0
Inne - samobójstwo	0	0	1

6) Przemoc domowa według Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

W latach 2022-2024 realizowane były następujące zadania powiatu z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

a) nieodpłatna pomoc prawna

b) Jednym z zadań własnych powiatu z zakresu pomocy społecznej jest prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej. Nałożenie na powiaty obowiązku prowadzenia ośrodków nie oznacza, że każdy powiat musi utworzyć własny ośrodek, jednak musi być przygotowany do realizacji zadania poprzez np. zawarcie stosownego porozumienia z inną jednostką samorządu terytorialnego. Zawarcie takiego porozumienia musi być poprzedzone podjęciem przez Radę Powiatu stosownej uchwały. Uchwała nr XXIII/153/2020 Rady Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim została podjęta w dniu 29 października 2020 r. W sentencji uchwały Rada Powiatu wyraziła wolę powierzenia Powiatowi Kętrzyńskiemu realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej polegającego na zapewnieniu miejsca osobom zamieszkującym powiat nowomiejski w ośrodku interwencji kryzysowej.

Stosownie do podjętej uchwały powiat nowomiejski od 2020 r. zawarł porozumienie w sprawie powierzenia Powiatowi Kętrzyńskiemu realizację tego zadania. Zawarcie porozumienia powoduje wywiązywanie się z ustawowego obowiązku i umożliwia mieszkańcom Powiatu Nowomiejskiego pobyt w ośrodku interwencji kryzysowej w sytuacji wystąpienia kryzysu.

W latach 2022-2024 nie było umieszczeń w ośrodku interwencji kryzysowej.

c) program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim
w ramach realizacji zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej
realizuje program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc
domową

Rok realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego	Ogółem liczba uczestników	kobiety	mężczyźni
2022	9	0	9
2023	8	1	7
2024	12	7	5

Uczestnictwo w tym programie wynikało głównie ze zgłoszeń przez Ośrodki Pomocy Społecznej, Policję, nadzór kuratora sądowego bądź z własnej woli. W najmniejszym stopniu udział w programie wynikał z postanowień sądu.

IV. ZAŁOŻENIA I CELE PROGRAMU

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej w Powiecie Nowomiejskim, co jest podstawowym założeniem postanowień zawartych w Programie, jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wszystkich służb, a także zmiany świadomości społecznej.

Profesjonalne podejście do procesu pomagania, prawidłowe wdrożenie do praktyki działań określonych w Programie daje gwarancję wypełnienia powyższego założenia Programu. Działania na rzecz pomocy osobom i rodzinie, w której występuje przemoc bądź zagrożenie jej wystąpienia, powinny więc być wykonywane przez specjalistów reprezentujących różne instytucje i organizacje, zaś przemoc jako zjawisko złożone i wieloaspektowe powinna być rozpatrywana z perspektywy prawnej, psychologicznej, społecznej i moralnej.

Zapobieganie przemocy domowej wyznacza podstawowe obszary działań kierowanych do ich odbiorców:

- a) działania uprzedzające: obejmujące diagnozę, informację i edukację kierowane do ogółu społeczeństwa oraz do osób pracujących z osobami stosującymi przemoc domową i doznającymi przemocy domowej,
- b) działania interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne kierowane do osób doznających przemocy domowej, oraz pouczające i izolujące kierowane do osób stosujących przemoc domową,
- c) działania wspierające: psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne kierowane do osób doznających przemocy domowej,
- d) działania korekcyjno – edukacyjne kierowane do osób stosujących przemoc domową.

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Nowomiejskiego.

Cel szczegółowe:

1. Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej.

Działania:

1. Opracowanie, publikacja i dystrybucja (zakup) ulotek, broszurek dotyczących zjawiska przemocy domowej i możliwości uzyskania wsparcia w Powiecie Nowomiejskim.
2. Propagowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych i procedur postępowania w przypadku występowania przemocy domowej do placówek oświatowych i placówek ochrony zdrowia.
3. Edukacja społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej (np. prelekcje kierowane do rodziców).
4. Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do młodzieży szkolnej.

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzrost świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy domowej i możliwości uzyskania wsparcia.
2. Dotarcie informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej do szerszej społeczności oraz do placówek oświatowych i placówek ochrony zdrowia.
3. Zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej oraz jej negatywnych skutków.
4. Wzrost wiedzy o problemie przemocy domowej.

Wskaźniki:

1. Liczba opublikowanych, rozdystrybuowanych ulotek, broszurek dotyczących zjawiska przemocy domowej i możliwości uzyskania wsparcia w Powiecie Nowomiejskim.
2. Liczba akcji informacyjnych, informacji prasowych oraz w mediach lokalnych na temat zjawiska przemocy domowej.
3. Liczba prelekcji dla rodziców.
4. Liczba programów profilaktycznych.

2. Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych wobec ofiar przemocy.

Działania:

1. Opracowanie i realizacja projektów kierowanych do ofiar przemocy domowej.
2. Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.
3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej po przez poradnictwo specjalistyczne, terapię i działania interwencyjne.
4. Objęcie specjalistycznym wsparciem dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych przemocą domową.
5. Kontynuowanie działań w zakresie zapewnienia bezpiecznego miejsca przesłuchań dzieci – „Niebieski Pokój”.
6. Kontynuowanie współpracy z gminnymi zespołami interdyscyplinarnymi.

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzmocnienie ofiar przemocy do zmiany swojej sytuacji. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa u ofiar w sytuacji kryzysowej.
2. Wzrost liczby osób dotkniętych przemocą w rodzinie korzystających ze specjalistycznego wsparcia.
3. Wzrost liczby dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy objętych specjalistycznym wsparciem.
4. Wzrost poczucia bezpieczeństwa dzieci podczas przesłuchań w „Niebieskim Pokoju”.
5. Kompleksowe wsparcie rodzin dotkniętych przemocą domową.

Wskaźniki:

1. Liczba opracowanych i zrealizowanych projektów skierowanych do ofiar przemocy domowej.
2. Liczba osób skierowanych do placówek udzielających wsparcia osobom uwięzonym w problem przemocy domowej.
3. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, terapii oraz liczba osób, wobec których podjęto działania interwencyjne.
4. Liczba dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dotkniętych przemocą domową objętych specjalistycznym wsparciem.
5. Liczba dokonanych przesłuchań dzieci w „Niebieskim Pokoju”.
6. Liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych.

3. Zwiększenie skuteczności i dostępności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową

Działania:

1. Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.
2. Prowadzenie indywidualnych oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców.
3. Monitorowanie zachowań sprawców przemocy po zakończeniu Programu.

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzrost wiedzy i umiejętności pracy nad samym sobą, zmiany zachowania agresywnego w asertywne.
2. Wzmocnienie sprawców przemocy we wdrażaniu i stosowaniu zachowań asertywnych.

Wskaźniki:

1. Liczba sprawców przemocy w rodzinie uczestniczących w programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej.
2. Liczba sprawców przemocy domowej uczestniczących w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy domowej i korzystających z dalszego wsparcia po zakończeniu realizacji programów korekcyjno – edukacyjnych.

4. Wzmacnianie współpracy z instytucjami i innymi podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej

Działania:

1. Szkolenia przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Udział w zespołach interdyscyplinarnych.
3. Utrzymywanie stałej korespondencji z Policją, ośrodkami pomocy społecznej, sądem, prokuraturą i innymi instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy domowej w celu wymiany informacji i doświadczeń.

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzrost kompetencji przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Pozyskanie informacji dotyczących rozmiaru przemocy domowej w Powiecie Nowomiejskim.

Wskaźniki:

1. Liczba przeprowadzonych szkoleń dla przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Dane liczbowe o problemie, formach wspomagania i efektach udzielonego wsparcia.

V. Realizatorzy, czas realizacji programu, monitoring i ewaluacja programu, źródła finansowania programu.**Realizatorzy.**

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Powiecie Nowomiejskim na lata 2025 - 2030 jest dokumentem o działaniu długofalowym. Będzie realizowany we współpracy z lokalnymi samorządami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, które zajmują się sprawami rodziny i przemocy.

Czas realizacji programu.

Zakłada się, że Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Powiecie Nowomiejskim będzie realizowany od 2025 do 2030 r.

Monitoring i ewaluacja programu.

Monitoring programu będzie prowadzony corocznie, poprzez sprawdzanie stopnia osiągnięcia celów założonych w programie. Polegać będzie na zbieraniu danych związanych z realizacją zaplanowanych działań i analizowaniu wskaźników w celu czy zmierzamy do osiągnięcia założonych celów.

Ewaluację programu prowadzić będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim poprzez wykorzystanie informacji pozyskanych od pozostałych realizatorów programu. Informacje z realizacji programu będą przedkładane Radzie Powiatu w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

Źródła finansowania programu.

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Powiecie Nowomiejskim na lata 2025 - 2030 będzie finansowany przez Powiat Nowomiejski, Warmińsko – Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie oraz pozabudżetowe środki pozyskiwane z różnych programów (krajowych, unijnych).

5. Harmonogram działań

Cel główny: Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Nowomiejskim.

Cel szczegółowy nr 1: Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej.

Lp.	Działania	Od kiedy	Do kiedy	Podmiot realizujący i jednostki współuczestniczące w realizacji
1.	Opracowanie, dystrybucja, publikacja (zakup), ulotek, broszurek dotyczących zjawiska przemocy domowej i możliwości uzyskania wsparcia w Powiecie Nowomiejskim.	2025	2030	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, pedagodzy szkolni, Starostwo Powiatowe, Komenda Powiatowa Policji, służba zdrowia.
2.	Rozpowszechnianie, dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych i procedur postępowania w przypadku występowania przemocy domowej do placówek oświatowych i placówek ochrony zdrowia.	2025	2030	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, pedagodzy szkolni, Komenda Powiatowa Policji, prasa lokalna, media, służba zdrowia.
3.	Edukacja społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej (np. prelekcje kierowane do rodziców).	2025	2030	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji, Ośrodki Pomocy Społecznej, pedagodzy szkolni, świetlice, kluby.

4.	Realizacja programów profilaktycznych skierowanych do młodzieży szkolnej.	2025	2030	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji, pedagodzy szkolni, Ośrodki Pomocy Społecznej, świetlice, kluby.

Cel szczegółowy nr 2: Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych wobec ofiar przemocy.

Lp.	Działania	Od kiedy	Do kiedy	Podmiot realizujący i jednostki współuczestniczące w realizacji
1.	Opracowanie i realizacja projektów kierowanych do ofiar przemocy domowej.	2025	2030	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej.
2.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy.	2025	2030	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rejonowy, Komenda Powiatowa Policji, Ośrodki Pomocy Społecznej.
3.	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez poradnictwo specjalistyczne, terapię i działania interwencyjne.	2025	2030	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Wsparcia Rodziny i Dziecka, Komenda Powiatowa Policji, Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji, organizacje pozarządowe.

4.	Objęcie specjalistycznym wsparciem dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych przemocą domową.	2025	2030	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rejonowy, Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji, świetlice, szkoły.
5.	Kontynuowanie działań w zakresie zapewnienia bezpiecznego miejsca przesłuchań dzieci – „Niebieski Pokój”.	2025	2030	Sąd Rejonowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji, Prokuratura.
6.	Kontynuowanie współpracy z gminnymi zespołami interdyscyplinarnymi.	2025	2030	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, zespoły interdyscyplinarne.

Cel szczegółowy nr 3: Zwiększenie skuteczności i dostępności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

Lp.	Działania	Od kiedy	Do kiedy	Podmiot realizujący i jednostki współuczestniczące w realizacji
1.	Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc domową.	2025	2030	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, Ośrodki Pomocy Społecznej, Prokuratura, Zespoły Interdyscyplinarne, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.
2.	Prowadzenie indywidualnych oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców.	2025	2030	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, zespoły interdyscyplinarne.

3.	Monitorowanie zachowań sprawców przemocy po zakończeniu Programu.	2025	2030	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, zespoły interdyscyplinarne.

Cel szczegółowy nr 5: Wzmocnienie współpracy z instytucjami i innymi podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Lp.	Działania	Od kiedy	Do kiedy	Podmiot realizujący i jednostki współuczestniczące w realizacji
1.	Szkolenia przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	2025	2030	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Ośrodki Pomocy Społecznej, pedagodzy szkolni, służba zdrowia.
2.	Udział w zespołach interdyscyplinarnych.	2025	2030	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Ośrodki Pomocy Społecznej, służba zdrowia, szkoły, zespoły interdyscyplinarne, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.
3.	Utrzymywanie stałej korespondencji z Policją, Ośrodkami Pomocy Społecznej, Sądem, Prokuraturą i innymi instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy domowej w celu wymiany informacji i doświadczeń.	2025	2030	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Ośrodki Pomocy Społecznej, instytucje zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy domowej w celu wymiany informacji i doświadczeń.

